

MARTÍ ZOLTÁN – PINTÉR LILLA

**“NAGYON SZERETNÉM, HA
MEGÚJULNA AZ EGYHÁZ”
INTERJÚ VARGA LÁSZLÓ KAPOSVÁRI
PÜSPÖKKEL**

Varga László püspök – vagy ahogyan csak Kaposvárott nevezik Laci atya – pontosan olyan derűvel és nyitottsággal fogadott bennünket a püspökségen, ahogyan azt sejtettük. Kedvessége és humora mögött azonban fantasztikus lelkiélet és imádság is húzódik: tabuk nélküli beszélgetés a püspöki munkáról, hivatásának kezdeti nehézségeiről, az Egyház problémáiról és a fiatalok helyzetéről. Nagyinterjünk egy rendkívül közvetlen, vidám és szerethető főpappal!

Amikor emailben megkerestük az interjú ötletével, akkor az etiketthez illő megszólítással írtunk, amire jött a válaszlevél, az alábbi névvel: „Laci atya”. Tudatosan figyel arra, hogy ugyanaz az ember maradjon mint püspöki kinevezése előtt?

Természetesen, hiszen a Szentlélek az elmúlt évtizedekben kiformálta bennem azt, aki vagyok. Az, hogy ugyanez az ember most püspöki szolgálatot lát el, az Ő döntése volt szerintem. Én Laci atya maradtam szinte mindenkinek, hiszen így ismernek rengeteg évtizede már, nem is akartam ezen változtatni.

Amikor megmondták, hogy püspök leszek, azt is hozzátették, hogy ezt senkinek nem mondhatom el addig, amíg nem lesz kihirdetve. Hazafelé jövet rám tört a félelem az M7-esen: arra gondoltam, hogy eddig mindig rejtekben tudtam maradni. Úgy voltam huszonvalahány évig plébános ebben a városban, hogy nem voltam reflektorfényben. Rettogtam, hogy ki kell állni a sajtó elé, hogyan fogom én ezt kezelni. De hirtelen elkezdtem énekelni, mégpedig azt, hogy *“Meghívtál, hogy vízre lépjek...”*. Harsogtam az autóban, és átfordult ez az egész örömmé: igaz, hogy eddig rejtekben voltam, de soha nem volt emiatt lehetőségem beszélni eddig a mély dolgokról ekkora nyilvánosság előtt. Amikor a Szent Imre Plébánia közössége elengedett engem püspöknek, akkor csak azt kértem tőlük, hogy imádkozzanak azért, hogy boldog püspök lehessenek. Még nem vették el a kedvemet!

Hogyan élte meg az elmúlt két évet, amióta püspökként szolgál?

Most majdnem azt mondtam, hogy tök jól!

A humorát megtartotta szerencsére, de mennyit változtak a mindennapjai?

Változtak, de nem annyira! Jézus Krisztus ugyanaz püspökként is, a hivatásom nem változott. Ugyanabból a forrásból élek, amelyből évtizedek óta, ez pedig a

szentségimádás és a szemlélődés. Azért költöztem fel a püspökség első emeletére, – az elődöm még a földszinten lakott – mert ez van legközelebb a kápolnához. Egyedül a hajnali időm szabad – ugyanakkor ez védett, mert ez csak az Övé.

Abban is változott az élete, hogy a püspöki kar tagja lett: mennyire tudott könnyen beilleszkedni közéjük?

Úgy éltem meg, hogy befogadtak, én pedig semmi másra nem törekedtem, minthogy ez kölcsönös legyen. Hogy én is el tudjam fogadni azt, ahogyan ők járnak az útjukat, a szolgálatukat. Én megpróbálom a saját ajándékaimat hozzátenni a közöshöz, és a többiek is így tesznek, ezzel pedig kiegészítjük egymást.

Istennel aligha lehet elegendő időt tölteni, de meg tudja tartani azt az átlagot az imaéletében, amelyet korábban tartott?

Nekem az ima az nem program, hanem találkozás.

Ha a vőlegény nem találkozik naponta a menyasszonyával, akkor a szerelem elapad. Minőségi időt kell töltenem Jézussal, mert nekem erre hatalmas szükségem van, én ebből élek lassan 33 éve.

Pappá pedig 1982-ben szentelték, egy olyan időben, amikor nehéz helyzetben volt a kereszténység hazánkban. Mennyiben volt bátor döntés elmenni papnak?

Ami igazán izgalmassá tette ezt az egész szolgálatot a kezdetektől, az a megtérésem volt. Miután a veszprémi püspök felvett a papjelöltek közé, nem mehettem szemináriumba, hanem egyből elküldtek átnevelésre Lentibe, a büntetőezredbe. Én viszont ott tértem meg: életemben először ott hoztam döntést amellelt, hogy követni akarom az evangéliumot. Innentől kezdve minden más lett: a varsói szerződésben nem szerepelt, hogy „szeressétek ellenségeiteket”, így 18 évesen megtagadtam a fegyvert, mert nem ölhettem ellenséget. Ettől a ponttól kezdve komoly feszültségek keletkeztek körülöttem, mert az örömhír nem volt kelendő árucikk, én meg nem akartam hallgatni róla. A szeminárium során bekerültem a Bokor-mozgalomba, amelyet viszont üldöztek a hatóságok, így én is célkeresztbe kerültem. Folyamatosan, minden évben eltanácsoltak a szemináriumtól, negyedévesként tudtam meg az előjárómtól, hogy neki ki volt adva: nem fejezhetem be a tanulmányaimat. Mert én nemcsak az Egyházat akartam megreformálni, hanem a társadalmat is, ezt pedig a diktatúra nem tűrte.

Hogyan zajlott ez az elküldés-visszajövetel a szemináriumban?

A szemináriumi előjárók elküldtek, a püspököm pedig visszaküldött. De egyszer én is elmentem magamtól,

mert túlságosan sok lett. A szívem nem bírta feldolgozni azt a sok sebet és bűnt, amit megláttam az Egyházban, ezért 22 évesen otthagytam a szemináriumot.

Mi volt az, ami ennyire negatívan érintette az Egyházon belül?

Az intézményben csalódtam, és akkor én még nem úgy tekintettem az Egyházra, mint „Krisztus menyasszonyára”, hanem egy olyan intézményként láttam, amelynek sok baja volt.

Úgy gondoltam, hogy az egyházat is evangelizálni kell, nem csak a világot.

Ezek a problémák mennyire maradtak meg az egyházban? Ma is evangelizálásra szorul?

Most is ugyanannyira aktuálisak ezek a problémák. Isten országát nem tudjuk jól megmutatni és ez az egyház sara is: nem tudjuk megmutatni az evangélium szíve-közepét. Nem erről beszélünk, nem erről teszünk tanúságot, hanem inkább morális kérdésekkel foglalkozunk, joggal és történelemmel. Ezek nagyon fontosak persze, de ezt valaminek meg kellene előznie, egy megtérésnek. Ugyanolyan aktuális most is tehát a püspökök és papok megtérése, a Szentlélekkel való szoros kapcsolat. Nagyon szeretném, ha megtérések és újjászületések lennének közöttünk, ha tényleg megújulna az Egyházunk. Ezt mindig magunkon kell kezdeni: ha azt akarom, hogy az Egyház változzon, akkor nekem kell változnom. Ha én nem leszek üzenet, akkor hiába dumálok az üzenetről.

Azóta hogy 22 évesen elhagyta a szemináriumot negyven esztendő telt el és most mégis püspökként beszélget velünk. Hogyan került vissza a hivatásához?

Megtalált a Jóisten! Amikor otthagytam a szemináriumot, akkor utánam jött. Meg kellett tanulnom, hogy csak akkor tapasztalhatom meg az Ő mindenhatóságát, ha az enyémmé válok. Amikor már teljesen erőtlenné váltam és elcsigázottá, akkor talált meg egy pünkösdi szentmisén: „*Elég neked az én kegyelmem. Mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében*” – így szólt az ige. És én másnap elmentem a püspökhöz, hogy szeretnék visszatérni a szemináriumba. Megkérdezte, hogy mi történt, én elmeséltem neki, és azt mondtam: „Püspök úr, most már elég gyenge vagyok ahhoz, hogy pap legyek!” És visszavett.

Ez az ige mind a mai napig kísért. Csak akkor rontom el a szolgálatomat, ha erősködök. Ha merek gyenge lenni, hogy működjön a kegyelem, akkor megtapasztalom a mindenhatóságát. Amikor felszenteltek pappá, akkor az első szentmisémen az volt az első mondatom, hogy: „Barátaim, Isten nagyobb mint a varsói szerződés! Pap lettem!”. Addigra megtapasztaltam, hogy nincs nagyobb erő nála ezen a világon: akármit csinálhat az ember, ha az Ő akarata az, hogy pap legyek, akkor nincs hatalom velem szemben. Ez nekem nem elmélet: ez nekem élet.

Az ember azt gondolná, hogy innentől már „sínen volt”, de ez olyannyira nem igaz, hogy szentelése után egy évvel már el is akarta hagyni a hivatását. Miért?

Egyrészt mert iszonyú beteg voltam, gyomorfékelyem volt, műtétre vártam. De ennél is fontosabb volt, hogy nem tudtam megélni az ellenségszeretetet, pedig ez számomra egy parancs volt. Ha nem tudom megélni, akkor mit keresek a papságban? El akartam menni, és megint utánam jött. Elmondtam egy paptestvéremnek, hogy én kilépek, amire azt mondta, hogy menjek el egy lelkigyakorlatra. Elmentem, mégpedig egy olyan eseményre, ahol csak papok voltak, húszan voltunk összesen. Karizmatikusok voltak, akikről én csak rosszat hallottam: ha előre megmondták volna nekem, hogy ők karizmatikusok, akkor el se mentem volna. Kértem, hogy imádkozzanak értem, mert gyűlölöm az ellenségeimet, beteg vagyok és ott akarom hagyni a papságot.

A lelkigyakorlatot vezető németországi domonkos atya – akivel akkor találkoztam először, soha nem látott korábban – rám tette a kezét és a következőket imádkozta: elmondta a szentelési ígéretet, majd azt mondta, hogy “Jézus meggyógyít és azt kéri, hogy a jövőben is járj a mozgáskorlátozottak intézetébe”. Ezt senkitől nem tudhatta. Én a leszerelésem után minden hétvégemet a Marczibányi téren töltöttem mozgássérültek között. Megállt bennem az ütő és a testem meggyógyult: ez akkora tapasztalat volt, hogy azonnal otthagytam a lelkigyakorlatot és onnantól minden megváltozott.

Ennek a megváltozott életnek van a középpontjában a szentségimádás?

A titok a semmittevés: amikor nem csinálsz semmit, csak hagyod, hogy Isten munkálkodjon benned. Ez nekem teljesen új volt, mert én mindig szervezkedtem, jöttem-mentem. A szerelmesek a legizgalmasabb

pillanataikat akkor élik, amikor csak együtt vannak. Meg kellett tanulnom jelen lenni, ami rendkívül nehéz volt: az első félév rettenetes volt. Semmi más nem történt, minthogy kitettem az Oltáriszentséget és az órámat, és közben aszalódtam, és néztem hol az egyiket, hol a másikat (*nevet*). Nem az történt, amit vártam, hanem csak jöttek fel a sötétségeim. De az egyik alkalommal alighogy letérdeltem, azt éltem át, amit Ady írt a versében: “Mikor elhagytak, mikor a lelkem roskadozva vittem, csöndesen és váratlanul átölelt az Isten.” Semmi eksztázis, csak hatalmas béke. Azóta is érzem, hogy meg kell tanulnom minden nap hitben járnom.

Mit mondana – avagy mit mond – immáron püspökként azoknak a papoknak, akik lehet, hogy most ugyanúgy éreznek, mint Ön fiatalon?

Nagyon fontos a személyes kapcsolat a püspök és a papjai között: én rendszeresen látogatom őket, tehát nem ők jönnek ide, hanem én megyek hozzájuk. Amikor megkérdezem, hogy vannak, akkor legalább olyan hosszan beszélnek mint én most! (*Nevet.*) Szükségünk van papi közösségekre, de ahol van jól szervezett plébániai közösség, ott ez a probléma elenyésző. Ott inkább a túlpörgésre kell figyelni, hogy a pap is tisztelje a határait.

Remélem, hogy a Szentlélek abban is segíteni fog, hogy az egyházmegyében olyan műveket tudjak létrehozni, amelyek segítenek abban, hogy megfrissüljenek a hivatások. Bízom abban, hogy lesznek olyan plébániáink, ahol a fiatal papok együtt lakhatnak és közösségi plébániákat hoznak létre ezáltal, amely így egy közös misszió lesz.

Az Egyház számomra a feltámadt Krisztus teste, amelyen viszont ott voltak a sebek is. Az a test, amelynek tagja vagyok, az sebzett. Vagy szégyenkezünk emiatt, vagy pedig hitre jutunk, mint Tamás. A világ irtózik a sebektől, mindig a tökéletességet akarja mutatni.

Én nagyon sokat voltam megsebzett emberek között, akik megmutatták nekem, hogy nem a verseny számít, hanem a lét.

Olyan emberekkel éltem együtt a plébánián, akiknek csak létük volt: egy száz százalékosan béna, mozdulatlan férfival együtt éltem hét évig. Befogadtam őt, aki nem tudott semmi mást tenni, csak létezni. A puszta léte maga volt az ajándék.

Egy olyan kultúrában élünk, ahol a lét nem számít: csak az, hogy mit tudsz felmutatni és bizonyítani. Akkor szűnik meg a félelem, ha megtanulunk létezni. Ha egy nő tudja magáról, hogy önmagában érték, akkor nem fog összezuhanni, ha valami nem jön össze, mert az értéke attól nem változik. Sebzett lett, de meg fog gyógyulni.

Miben látja a paphiány okát? Hiszen ezekben a hetekben vannak a papszentelések, és szinte minden egyházmegyében csak 1-2 diakónust szentel fel a püspök Isten szolgájának. Egyre kevesebben mernek “elég gyengék” lenni?

Fel kell tennünk a kérdést, hogy a Mennyei Atya miért engedi meg, hogy elfogyjunk, mert benne van ebben a játékban. Ha Ő megengedi ezt, akkor ennek oka van. Én úgy látom, hogy az Egyház túlságosan klerikális és papközpontú volt: a világiak – és főleg a nők – nem kaptak felelősségteljes munkát. Sem rájuk, sem a fiatalokra nem támaszkodtunk igazán. A képviselőtestületekben idős emberek ülnek többségében, különösen a falvakban. Nem vonjuk be a fiatalokat a döntésekbe.

Ez a hivatásválság azért van, hogy a világi keresztények rádöbbenjenek a hivatásukra, hogy nekik is van küldetésük. Hogy rájöjjenek, hogy kiválasztottak lettek a keresztségben, és mindannyian misszionáriusok.

A másik kérdés, amit fel kell tennünk, hogy miért menjenek papnak, ha nem látják a tüzet? Hiányolom a tüzet, mert az egyház most sokak számára nem örömhír, hanem rémhír. Nem látszik rajtunk, hogy minket betölt annak az öröme, hogy papok vagyunk. Nem a paptestvéreimet szeretném megítélni, de biztos, hogy a személyes szeretetkapcsolat, a megtérés és a megújulás hiánya rányomja a bélyegét a hivatások alakulására is. Mert ahol radikálisan élik az evangéliumot, ott folyamatosan növekszik mind a hivatások, mind a hívő emberek száma. Az üldözött keresztények például tele vannak reménnyel, étellel, de a középszerűségben és jólétben élő emberek nem hajlandók feladni a komfortzónájukat az evangéliumért.

Nekünk fel kellene mutatnunk, hogy nálunk van az egyetlen igazság, Jézus Krisztus. Nekünk nem igazunk van, hanem igazságunk!

Ezt az igazságot pedig a Facebookon is igyekszik hirdetni, szinte naponta osztja meg rövid, de annál “ütősebb” gondolatait. Hogyan születnek ezek a lelki írások?

Ha én azt tudnám! A munkatársaim rávettek arra, hogy meg kellene jelennem a Facebookon, ez az ötlet pedig azért tetszett, mert így abban tudom fejleszteni magamat is, hogy a legrövidebben fejezzem ki a lényegét. Az Instagramon is voltam, de ott már a technika kissé bonyolult már nekem, például a képszerkesztés.

Nem teológiai szakzsargont szeretnék írni, hanem minél több embert megszólítani. Hol a Szentírás, hol egy beszélgetés ugrik be, hol pedig a csend ihleti. Úgy tűnik, hogy sokak számára ajándék, ami nagy öröm a számomra.

És így talán a fiatalokat is meg tudja szólítani, a közösségi médiát használva. Mennyire tudja személyesen is elérni őket?

A fiatalok gyakran éjszaka élnek, ami nekem régen nagyon jól ment, de most már kénytelen vagyok előbb befejezni a napot. Ezt sajnálom, mert így nem tudok közéjük menni.

Ami engem nagyon mozgat, az a szenvedő emberek és a fiatalok találkozása. Minden fiatalban van szeretet, mindegyiknek élő szíve van és bátrabbak, mint a felnőttek. Nagyon remélem, hogy meg tudom valósítani az álmomat, hogy meg tudom szólítani őket ezzel a témával. Biztos vagyok benne, hogy a Szentlélek mozgat engem ebben az irányban, de nincsenek receptjeim.

Ha az Egyház nem megy ki a szegények közé, akkor nem találkozik Jézussal. Nagyon jó találkozni vele a szentségimádásban, a dicsőítésben és az imádságban, de mintha félnénk attól a Jézustól, aki azt mondja, hogy "éhes vagyok, adj ennem, szomjas vagyok, adj innom!". Én is keresem ezeket a találkozásokat, a szenvedő beteg embereket, és erre próbálom meghívni a beteg fiatalokat, de ez még nagyon az elején van. De még alig voltam püspök, épphogy megszáradt a krizma a homlokomon!

Az irányt látom: a csend és a találkozás a szenvedőkkel, a szegényekkel. Őket nem evangelizálni kell, ők evangelizálnak minket! Csak közéjük kell mennünk és találkozni velük, és kiderül, hogy Krisztussal találkoztunk!

A püspöki jelmondatom egy szó: "irgalom", a címeremben pedig egy megtört ostya van és egy megtört ember, akit Jézus átölel.

Amíg mehetek, én ebbe az irányba szeretnék menni.

CEDRIC PRAKASH

**KERESZTÉNYEK, ÉBRESZTŐ!
MOST!**

1980. március 23 – án, vasárnap, Óscar Romero (El Salvador-i) érsek mélyreható homíliában, szenvedélyesen szállt síkra a lefegyverzés és a béke érdekében. Nem válogatta meg szavait, amikor bírálta hazája kormányát és hadseregét. "Szeretnék tenni egy egészen különleges felhívást a hadsereg, a rendőrség és a kaszárnyák tagjai felé. Testvéreim, ti is a mi népünk része vagytok. A saját honfitársaitokat, testvéreiteket és nővéreiteket ölitek. Mielőtt elhangzik egy emberi parancs, hogy ölj, érvényesülnie kell Isten törvényének, amely azt mondja: ne ölj! Egyetlen katona sem köteles engedelmessé válni olyan parancsnak, amely ellent mond Isten törvényének. Senkinek sem kell teljesítenie egy

erkölcstelen törvényt. Ideje, hogy újra a lelkiismeretetekre hallgassatok és inkább annak engedelmeskedjétek, mint a bűn parancsának. Az egyház – mint Isten jogainak és törvényének valamint az emberi méltóságnak és személyiségnek a védője – nem hallgathat ilyen aljasság láttán. Azt akarjuk, hogy az állam komolyan vegye, hogy semmit sem érnek a reformok, ha ennyi vér szennyezi be. Isten és a szenvedő nép nevében, amelynek panasza naponta egyre nagyobb háborgással tör az ég felé, kérlek titeket, könyörgök hozzátok, parancsolom az Isten nevében: szüntessétek meg az elnyomást!"

Rá következő napon (1980. március 24.) meggyilkolták!

Nagyjából egy évvel ezelőtt, 2018 október 14 – én, Ferenc pápa Romero szentté avatási ünnepségén azért dicsérte az érseket, mert elhagyta "a világi biztonságot, még a saját biztonságát is, azért, hogy az Evangélium szerint éljen, közel a szegényekhez és népéhez. Szíve Jézushoz és fivéreihez és nővéreihez húzott." Majd hozzátette: "Kérjük a kegyelmet, hogy mindig tudjunk mindent hátrahagyni az Úr szeretetéért:

- elhagyni a gazdagságot,
- a magasabb státuszért és hataloméért való vágyakozást,
- az olyan struktúrákat, amelyek már nem alkalmasak az Evangélium hirdetésére,
- azokat a nehézségeket, amelyek lassítják misszióinkat,
- a kötelekeket, amelyek a világhoz láncolnak."

Indiában a helyzet jelenleg minden területen rosszabb, mint Romero idején El Salvadorban. Hat héttel ezelőtt, alkotmányellenesen eltörölték Kasmír 370-es cikkely biztosította jogait, így teljes vesztézárlat alatt van. A kasmíriaiaknak jelenleg nincsenek biztosítva az alapvető jogaik és szabadságuk. Az emberi jogokat védelmezőket, a médiához tartozókat, értelmiségieket és más aktivistákat, akiknek van elég bátorságuk, hogy kiálljanak az igazságért folyamatosan zaklatják, megfélemlítik és fenyegetik. A rendkívül autokratikus légkörben a szólás – és véleményszabadság praktikusán a múlté.

Asszonyainkat és gyerekeinket országunkban folyamatosan megalázó helyzetbe hozzák. Még mindig gyermekeink millióit fosztják meg gyermekkoruktól. A farmerektől, az alja munkát végzőkön és a méltánytalanul alulfizetetteken keresztül a munkanélküliekig a szegénység és igazságtalanság bűnös körei érvényesülnek. Valójában komoly erőfeszítéseket tesznek, hogy milliókat embertelen körülmények között tartsanak.

Az országban még soha nem volt ekkora a korrupció. A törvényhozókat lefizetik, hogy lépjenek át egyik pártból a másikba, súlyos bűncselekményeket ki sem